

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.058/2016/3.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Udvary Katalin előadó bíró

. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 61.Pf.630.282/2015/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.P.90.514/2012/55.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét részben - a kerti és ház körüli munka kiesett költségének járadéka, valamint a jövedelemkiesés tekintetében az illetéktérítésre és a másodfokú perköltségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú ítéletet részben úgy változtatja meg, hogy a 4.064.139 (négymillió-hatvannégyezer-százharminckilenc) forintot 3.441.768 (hárommillió-négyszáznegyvenegyezer-hétszázhatvannyolc) forintra és ezen belül a 2.008.755 (kétfmillió-nyolcezer-hétszázötvenöt) forint összeget 1.311.989 (egymillió-háromszáztizenegyezer-kilencszáznyolcvankilenc) forintra és késedelmi kamataira leszállítja. Az elsőfokú ítéletben szereplő 60.171 (hatvanezer-százhetvenegy) forint járadékot pedig 43.671 (negyvenháromezer-hatszázhetvenegy) forintra szállítja le. Az illetéktérítésre vonatkozó rendelkezéseket úgy változtatja meg, hogy a felperesnek 19.900 (tizenkilencezer-kilencszáz) forint kereseti és 15.800 (tizenötezer-nyolcszáz) forint fellebbezési, az alperesnek pedig 141.400 (száznegyvenegyezer-négyszáz) forint kereseti és 29.600 (huszonkilencezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket kell megtérítenie az államnak. A másodfokú perköltséget a felek maguk viselik. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg külön felhívásra 29.000 (huszonkilencezer) forint és az alperes pedig 21.000 (huszonegyezer) forint felülvizsgálati illetéket, a felülvizsgálati egyéb költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2010. november 12-én kerékpárjával közlekedve balesetet szenvedett, amelyet az alperes által biztosított gépjármű vezetője okozott. A baleset következtében a felperes bal válla és jobb keze sérült, műtét elvégzése után, 2011. április 10-ig táppénzes állományban volt. Ezalatt minden kerti és ház körüli munka végzésében korlátozva volt, munkáltatójától a meleg-étkeztetési hozzájárulásból és az Önkéntes Nyugdíjpénztári tagdíj-hozzájárulásból álló cafeteria juttatásban nem részesült. A baleset után a felperes a korábbi munkakörében dolgozik, kőműves karbantartói munkáját ereje különös megfeszítésével tudja elvégezni, amelynek mértéke 15%.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében a balesettel összefüggő nem vagyoni és vagyoni kárának megtérítésére kérte az alperes kötelezését.
- [3] Az alperes a helytállási kötelezettségét nem vitatta, a kereset részbeni elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.064.139 forintot és ebből az 1.505.000 forint után 2010. november 12. napjától a 339.084 forint után a 2011. január 27. napjától, a 2.008.755 forint után a 2013. február 20. napjától és a 211.300 forint után 2013. március 15. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte továbbá 2014. december 1. napjától havi 60.171 forint járadék, ezen belül havi 16.500 forint járadéknak a felperes nyugdíjba vonulása napjáig történő megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] A kert és ház körüli munkák tekintetében az elsőfokú bíróság havi 48.000 forint figyelembevételével 982.279 forint lejárt járadék és 2014. december 1-jétől havi 27.671 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Az indokolás szerint a perbeli k-i és az m-i ingatlanokon a ház körüli mezőgazdasági és egyéb munkákat a baleset előtt a felperes végezte, ezt a továbbiakban ellátni nem tudja,

ezért az ezzel kapcsolatban keletkezett kár megtérítésére az alperes köteles. A k-i ingatlanok a felperes házastársa és annak nevelőapja a tulajdonosa, az m-i ingatlan a felperes lányának a tulajdonában áll és a felperes a haszonélvező.

- [6] A béren kívüli juttatás címén a felperes a táppénzes állománya idejére elmaradt önkéntes nyugdíjpénztári és a meleg-étkeztetési hozzájárulás megtérítését igényelte, az 57.534 forint megfizetése iránti keresetét az elsőfokú bíróság alaposnak tartotta.
- [7] Az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperesnél a balesettel összefüggésben 25%-os mértékű munkaképesség-csökkenés alakult ki, korábbi munkakörét 15%-ban ereje megfeszítésével képes ellátni, ez az alperes javára nem értékelhető, ezért köteles 696.766 forint lejárt járadék és 2014. december 1-jétől a felperes nyugdíjba vonulásáig havi 16.500 forint járadék megfizetésére.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú ítéletet a fellebbezett részében részben megváltoztatta, az alperesi marasztalás összegét 2.974.982 forintra, annak a 339.084 forintos részösszegét 301.604 forintra, a 2.008.755 forintos részösszegét 882.683 forintra leszállította azzal, hogy további 74.395 forint részösszeg után az alperes 2011. augusztus 21. napjától köteles késedelmi kamatfizetésre. Az alperes által fizetendő havi járadék összegét 34.963 forintra szállította le és ennek megfelelően rendelkezett a perköltség viseléséről, ezt meghaladóan pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes nem igényelhet járadékot olyan ingatlan tekintetében, amely sem a tulajdonában, sem a használatában nem áll. A k-i ingatlan nem a felperes tulajdona, abban nem lakik, a mások részére szívésségi alapon végzett munkára alapítva az alperestől kártérítést nem igényelhet; az általa lakott és haszonélvezeti jogával terhelt ingatlan tekintetében azonban igen. A másodfokú bíróság ezért a lejárt járadékot 429.306 forinttal, a jövőben esedékes havi járadékot pedig 8.708 forinttal csökkentette.
- [10] A másodfokú ítélet indokolása szerint az önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulás nem minősül a felperes vagyonában beállott kárnak, elmaradt vagyoni előnynek, illetőleg tapadókárnak sem, a munkáltató által fizetett összeg nem is azonos a felperes esetleges kárával. A másodfokú bíróság ezért a jövedelemkiesés címén megítélt összeget 37.480 forinttal csökkentette.
- [11] Az erőmegfeszítés miatti keresetpótló járadék kapcsán a másodfokú bíróság azt fejtette ki, hogy a baleset utáni jövedelem körében csak a tényleges munkavégzéssel közvetlenül összefüggésben álló jövedelem-elemek vehetők figyelembe. Nem tartoznak ide azok, amelyek a munkavégzéstől függetlenek, így megszerzésükhöz rendkívüli munkateljesítményre nincs szükség. A 15%-os erőmegfeszítés figyelembevételével csak 2011-ben következett be

keresetvesztesség, 2009., 2012. és 2013. években nem, ezért e tekintetben, valamint a jövőre nézve a járadékigényt el kellett utasítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a perköltségre is kiterjedően az elsőfokú ítélet hatályban tartását kérte. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 166. §-ának (1) bekezdését, 206. §-ának (1) bekezdését, 3. §-ának (5) bekezdését, valamint a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 355. §-ának (1), (3) és (4) bekezdését, 356. §-ának (1) és (3) bekezdését, 357. §-ának (1) és (4) bekezdését.
- [13] A kerti és ház körüli munka kisegítő járadéka tekintetében a felperes tévesnek tartotta azt az indokolást, hogy nem érvényesíthet járadékigényt olyan ingatlan tekintetében, amely nem áll a tulajdonában vagy használatában. A másodfokú bíróság az okirattal és tanúvallomásokkal igazolt tényeket nem vette figyelembe. A k-i ingatlan 2/3-ad részben a felperes feleségének tulajdonában áll és annak gondozását korábban a felperes végezte, egy kúriai döntésre hivatkozással a felperes kiemelte, hogy nem a tulajdonjogi helyzet, hanem a tényleges állapot a döntő, vagyis az, hogy a munkát ki végezte.
- [14] A béren kívüli (cafeteria) juttatást, a nyugdíjpénztári és étkezési hozzájárulás összegét a felperes a balesettel összefüggő munkaképtelensége miatt nem kapta meg, mértékét a munkáltató igazolta, ez pedig ténylegesen bekövetkezett veszteség. A felperesnek a munkáltató által befizetettnél 2,23%-kal nagyobb összeg jár, amelyből a felperes csupán egy rész (a tagdíj) megtérítését kérte.
- [15] A baleset miatt keletkezett 25%-os munkaképesség-csökkenés folytán a felperes korábbi munkáját rendkívüli munkateljesítménnyel, többleterő kifejtésével végzi. A felperes szerint a munkáját ereje megfeszítésével végzi 15%-os mértékben. A Ptk. 356. §-a (3) bekezdésének alkalmazását nem zárja ki, ha nincs tényleges keresetvesztesség, az évenkénti bruttó béremelést e körben nem lehet a felperes hátrányára értékelni. A jövedelememelkedés nem mentesíti az alperest a járadékfizetési kötelezettség alól. A teljes reparáció elvének a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint az felel meg, hogy a felperes olyan helyzetbe kerüljön, mintha baleset nem érte volna. Amennyiben ennek a főszabálynak az alkalmazása ellentmondásba kerül a Ptk. 356. §-ának (1) bekezdésével, ezt a Ptk. 357. §-a (4) bekezdésének figyelembevételével lehet feloldani, azaz a jövőbeni változásra is figyelemmel kell lenni. Ezt pedig az elsőfokú bíróság értékelte helyesen az ítéletében.
- [16] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet

támadott részének hatályban tartását kérte, álláspontja szerint a jogerős döntés nem jogszabálysértő, megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben kifejtett okokból jogszabálysértő-e.

[18] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

[19] A felperes a felülvizsgálati kérelemben három kártétel tekintetében támadta az elsőfokú ítéletet megváltoztató jogerős ítéletet.

A kerti és ház körüli munkákkal kapcsolatos járadékot a másodfokú bíróság azért szállította le, mert az egyik (k-i) ingatlan a felperesnek sem a tulajdonában, sem a használatában nem állt. Az nem volt vitatott, hogy a baleset előtt ezen az ingatlanon a felperes milyen munkálatokat végzett, és az sem, hogy a baleset miatt azokat folytatni nem tudja. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan megállapítható volt, hogy a k-i ingatlan nagyobb részben a felperes házastársának, kisebb részben nevelőapjának tulajdonában áll, így őket terhelik az ingatlanhoz kapcsolódó kötelezettségek. Nem lehet kétséges, hogy a balesetig fennálló helyzet szerint az ingatlannal kapcsolatos munkák egy részét a kifejezetten „férfi munkákat” a tulajdonosok helyett, nekik és helyettük a fennálló hozzátartozói kapcsolatra tekintettel a felperes ellenérték nélkül végezte. Ezáltal mentesítette a házastársát is az egyébként felmerülő költségek alól. Ez a munkavégzés jogi értelemben megállapodáson alapult, amely azzal a következménnyel járt, hogy a tulajdonosoknak nem kellett a munkát elvégző más személy részére munkadíjat fizetni, amely egyébként - figyelemmel a házastárssal fennálló vagyonközösségre - a felperest is terhelő kiadással járna. A felperes kiesett munkáját tehát pótolni kell és a kifejtettekre tekintettel a pótolttal járó kiadások miatt előterjesztett kártérítési igény nem alaptalan. A bíróság az adott esetben nem hagyhatta figyelmen kívül, hogy közeli hozzátartozók részére végzett olyan munkálatokról van szó, amelyek elmaradása a házastársi vagyonközösségből eredően a felperesre is kiható anyagi terhet eredményez.

[20] A jogerős ítélet a jövedelemkiesés körében alaptalannak tartotta a nyugdíj hozzájárulás megfizetése iránti igényt. Nem vitás, hogy ezen a címen a munkáltató 37.480 forintot nem fizetett ki. Az önkéntes nyugdíjpénztári tagdíjat a felperes saját döntése alapján és érdekében fizeti a munkáltató azzal a céllal, hogy a befizetés folytán a felperesnek a jövőre nézve valamilyen hozamra vonatkozó várománya legyen, amely az elmaradt befizetéssel kisebb összegű lehet, ekként tartozik a felperes vagyonába az, ami hozzá a

munkáltató teljesítése alapján majd a jövőben befolyik, ezzel a csökkenéssel lesz a felperes vagyona kevesebb, ez ad alapot a felperesnek ezen a címen előterjesztett kárigényére.

- [21] Az erőmegfeszítési járadék tekintetében a felperes alaptalanul tartotta jogszabálysértőnek a jogerős ítéletet. Az orvosszakértői vélemény alapján megállapítható volt, hogy a felperes 15%-os mértékű erőmegfeszítéssel tudja elvégezni korábbi munkáját, a rendkívüli munkateljesítmény azonban önmagában nem ad alapot az önálló járadékra, szükséges az is, hogy a jövedelempótló járadéknak a Ptk. 356. §-ának (1) és (3) bekezdésében írt feltételei együttesen fennálljanak. A Ptk. 356. § (3) bekezdése foglalkozik azzal a speciális helyzettel, amikor a balesetet szenvedett személy a balesetből eredő jelentős fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel éri el a keresetét, és annak a számítási módjára, ezen belül a baleset utáni jövedelem figyelembe vehető összegének meghatározására tartalmaz rendelkezést. A (3) bekezdésben írt szabály önállóan nem lehet alapja a járadékigénynek, ugyanis az csak a kártérítés egyéb rendelkezéseivel együtt alkalmazható. Ezek figyelembevételével a másodfokú bíróság jól állapította meg, hogy a konjunktív feltételek egyikének hiánya (a baleset utáni kereset nem éri el a baleset előtti keresetet) miatt 2009., 2010., 2012. és 2013. évekre járadék nem követelhető, 2011. évre azonban igen, ezért az alperes 74.395 forintot és a középarányos időponttól járó kamatot köteles megfizetni.

Záró rész

- [22] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a kerti és ház körüli munkák járadékának és a jövedelemkiesésnek a leszállítása tekintetében hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés]; az erőmegfeszítés miatti keresetpótló járadék tekintetében az elsőfokú ítéletet megváltoztató részét pedig hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés]. Ebből következően a jogerős ítélet szerinti marasztalási összeg 2.974.982 forintról 3.441.768 forintra (2.974.982 + 429.306 + 37.480 forint), a havi járadék összege 34.963 forintról 43.671 forintra (34.963 + 8.708 forint), az elsőfokú ítélet szerinti 2.008.755 forint részösszeg (a jogerős ítélet szerinti 882.683 forint) 1.311.989 forintra (2.008.755 - 696.766 forint) módosul. Miután az elsőfokú ítélet szerinti 339.084 forint tartalmazza a jövedelemkiesés teljes összegét, e tekintetben pedig a Kúria az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, ezért az elsőfokú ítélet e részösszeg tekintetében változatlan.
- [23] A Kúria az első- és a másodfokú bíróság által megállapított pertárgyértékeket és a részben megváltozott pernyertességi-perveszetességi arányokat figyelembe véve a Pp. 270. §-ának (1)

bekezdése szerint alkalmazott Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a kereseti és fellebbezési illeték viseléséről, értékelve azt, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes az erőmegfeszítés miatti keresetpótló járadék nagyobb részében is, a másodfokú eljárásban pedig az alperes a kerti és ház körüli munka járadéka, valamint a jövedelemkiesés iránti kereset leszállítása tekintetében pervesztes lett.

- [24] A felülvizsgálati eljárásban a felperes felülvizsgálati kérelme részben volt alapos, ennek megfelelően a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése, a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett a Kúria a perköltségek, valamint a felülvizsgálati illeték viseléséről.

Budapest, 2016. október 12.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM